

Kansalaisaloitetta koskeva kuuleminen

Suomen Kuntaliitolta on pyydetty edustajaa oikeusministeriön 1.10.2010 asettaman valtiollista kansalaisaloitetta koskevaa lainsäädäntöä valmisteleavan työryhmän järjestämään kuulemistilaisuuteen 30.11.2010.

Ohessa Suomen Kuntaliiton näkemyksiä kutsussa esitettyihin keskustelukysymyksiin. Suomen Kuntaliitto pidättää mahdollisuuden arvioida mahdollista hallituksen esityksen muotoon laadittua lakiehdotusta kokonaisuutena riippumatta tässä esitetyistä alustavista kannanotoista.

Suomen Kuntaliitto suhtautuu lähtökohtaisesti myönteisesti kansalaisyhteiskunnan demokraattisten toimintaedellytysten parantamiseen. Suomen Kuntaliitto kannattaa valtiollisen kansalaisaloiteinstituution käyttöönottoa.

Voidaan pitää perusteltuna, että kansalaisaloitteen muotona voisi olla sekä toimenpidealoite että lakialoite. Lakimuodossa vaadittava aloite rajoittanee aloitteen tosiasiallisia käyttömahdollisuuksia perusteettoman paljon, sillä se edellyttäisi aloitteen tekijöiltä varsinaiseen aloitteen sisältöön liittyvän asiantuntemuksen lisäksi myös huomattavaa oikeudellista osaamista.

Lähtökohtaisesti aloite tulisi olla allekirjoitettavissa sähköisesti. Käytännössä tämä kuitenkin ilmeisesti edellyttäisi valtion ylläpitämää alustaa, jolle nimiä kerättäisiin, ja jolla voitaisiin turvata riittävä tietotekninen turvallisuus henkilötietojen säilyttämiseksi. Lisäksi tällöin pitäisi ratkaista, onko sähköinen tuen ilmoittaminen ainoa mahdollisuus, ja jos tuki voidaan ilmaista myös kirjallisesti, miten nämä eri tietojenkeruutavat yhdistetään. Mikäli käytössä olisi valtion ylläpitämä alusta, valtio siis vastaisi esimerkiksi kääntämisestä ja nimien säilyttämisestä. Voi olla käytännössä vaikeaa varmistua siitä, että yksityinen nimien kerääjä käytännössä voisi ylläpitää riittävää tietoturvan tasoa.

Kunnallisen aloiteoikeuden piiriin kuuluville nimienkeruuhankkeille ei tällä hetkellä ole asetettu määräaika vaatimuksia. Yleisesti ottaen nimien keruuseen pohjautuvat hankkeet lienevät useimmiten johonkin ajankohtaiseen asiaan pohjautuvia, jolloin tarvittavat nimet kerätään nopeasti, tai hanke käytännössä hautautuu. Tällöin määräajan asettaminen ei käytännössä muodostu kynnyskysymykseksi. Mikäli aloitehanke saavuttaisi riittävän kannatuksen, olisi periaatteellisesti varsin ongelmallista, mikäli hankkeen alullepanijat voisivat peruuttaa hankkeen eduskuntakäsittelyn aikana.

Viitaten viimeaikaiseen vaalirahoitukseen liittyvään keskusteluun voidaan pitää selvänä, että kansalaisaloitteeseen liittyvät rahoittajat tulisi julkistaa.

Erkki Papunen
Erityisasiantuntija
Suomen Kuntaliitto

Liite

Jakelu

Tiedoksi